

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/142/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8715213866
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8715213866.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcov: 1/ N. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/XA, Svit, 2/ N. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/XA, C., žalobcovia právne zastúpení Podtatranská advokátska kancelária, s.r.o., Murgašova 6/87, Poprad proti žalovanému: N. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/X, C., právne zastúpený Hudzík & Partners s.r.o., advokátskou kanceláriou, Mnoheľova 830/15, Poprad, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva s prísl., o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č.k. 17C/469/2015-240 z 19.04.2017 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. okrem výroku IV., ktorým súd prvej inštancie nárok v časti o zriadenie vecného bremena vylúčil na samostatné konanie a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odmieťa odvolanie voči výroku IV. rozsudku, ktorým súd prvej inštancie nárok v časti o zriadenie vecného bremena vylúčil na samostatné konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

I. Zrušuje podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam: pozemku parcela registra „C“ parcelné číslo XXX/XX o výmere 533 m² - zastavané plochy a nádvoria, rodinnému domu s. č. XXX nachádzajúcemu sa na pozemku parc. č. XXX/XX, v k.ú. C., zapísané na LV č. X na Okresnom úrade odbor katastrálny Poprad.

II. Podiel na nehnuteľnostiach: pozemku parcela registra „C“ parcelné číslo XXX/XX o výmere 533 m² - zastavané plochy a nádvoria, rodinnému domu s. č. XXX nachádzajúcemu sa na pozemku parc. č. XXX/XX, nachádzajúcemu sa v k.ú. C., zapísané na LV č. X na Okresnom úrade odbor katastrálny Poprad, zapísaný v časti B poradové číslo 4 žalobcu v 1./rade vo výške 2/3-iny p r i k a z u j e do výlučného vlastníctva žalovaného.

III. Žalovaný je p o v i n n ý vyplatiť žalobcovi v 1./rade sumu 41 304,99 eur do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Nárok v časti o zriadenie vecného bremena v y l ú č i j e na samostatné konanie.

V. Stranám sporu náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Výrok o trovách konania ustanovením § 257 CSP.

3. Svoje rozhodnutie založil na zistení, že žalobca v 1. rade a žalovaný sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti, nemajú záujem zotrvať v podielovom spoluvlastníctve. Sporným bolo, kto sa stane výlučným vlastníkom nehnuteľností, keď žalobca v 1. rade aj žalovaný mali záujem na tom, aby sa stal výlučným vlastníkom. Súd prvej inštancie posúdil veľkosti podielov, účelné využitie vecí a dospel k názoru, že je spravodlivé podiel žalobcu v 1. rade na nehnuteľnostiach prikázať do výlučného vlastníctva žalovanému. Prihliadol pritom na okolnosť, že žalovaný so svojou rodinou predmetné nehnuteľnosti užíva od uzavretia manželstva doposiaľ. V prípade, že by súd prvej inštancie prikázal nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobcovi v 1. rade, žalovaný by si musel riešiť inak bytovú otázku (čo za vyplatený podiel 21 033,34 eur by bolo veľmi zložité), kdežto žalobca v 1. rade má v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov rodinný dom v susedstve. Využitie vecí žalobcom v 1. rade, ktorý by síce predmetné nehnuteľnosti užíval a do jeho rodinného domu by sa nasťahoval syn žalobcu v 1. rade s rodinou, podľa názoru súdu prvej inštancie nemôže mať prednosť pred účelom využitia nehnuteľnosti žalovaným. Účelné využitie vecí má podľa názoru súdu prvej inštancie prednosť pred kritériom „veľkosť podielov“, keď je zrejmé, že v priebehu konania žalobca v 1. rade od brata K. P. nadobudol jeho spoluvlastnícky podiel.

4. Na inom právnom posúdení veci nič nemení vzájomné správanie sa strán sporu. Je zrejmé, že vzťahy medzi stranami sporu sú vážne narušené, boli a sú vedené viaceré priestupkové konania, i trestné konanie. Z obsahu spisov súd prvej inštancie vyvodil, že nejde o násilné sa správanie jedného zo spoluvlastníkov voči ostatným, ide o vzájomné narušené vzťahy a správanie sa strán sporu, ktoré nezodpovedá dobrým susedským vzťahom a už vôbec nie vzťahom medzi bratmi. Ide však o obojstranné nevhodné správanie sa strán sporu a ich rodinných príslušníkov.

5. Súd prvej inštancie preto zaviazal žalovaného na vyplatenie podielu žalobcovi v 1. rade s poukazom na predložený znalecký posudok a vyjadrenia strán sporu, keď cena za podiel 1/3-ina predstavuje 21 033,34 eur, podiel žalobcu v 1. rade v zásade predstavuje 42 066,68 eur. Investície predstavujú: plastové okná v rozsahu 1 t. j. 810 eur, náklady v súvislosti so zhotovením balkónu vo výške 108,54 eur, 16 eur, 34 eur, 25 eur, 21 eur, 50, eur, spolu vo výške 1.142,53 eur. Prvoinštančný súd pri výške podielu žalobcu v 1. rade 42 066,68 eur zohľadnil 2/3-iny z týchto investícií t.j. 761,69 eur a na zaplatenie rozdielu 42 066,68 eur 761,69 eur súd prvej inštancie zaviazal žalovaného. Súd prvej inštancie zohľadnil žalovanému iba investície vynaložené žalovaným po smrti neb. otca K. P.. Od času smrti otca sa žalovaný stal podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností a odvtedy investoval do spoločnej veci. Pokiaľ vynaložil žalovaný investície pred smrťou neb. otca, išlo o investície do cudzej veci. Žalovaný preukázal iba na investície v uvedenej výške, investície za dlažbu na balkón 68,92 eur žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, taktiež neuplatnil investície za opravu chodníkov 31 eur, 108 eur.

6. Nárok v časti o zriadenie vecného bremena súd prvej inštancie vylúčil na samostatné konanie podľa § 166 ods. 2 CSP, keď rozhodovanie o tomto návrhu by t. č. znemožnilo rozhodnúť o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Pre určitosť výroku rozhodnutia súdu o zriadení vecného bremena je potrebné vypracovanie geometrického plánu a presnú špecifikáciu vecného bremena.

7. Proti tomuto rozsudku v celosti podali odvolanie žalobcovia. Ich odvolacie námietky možno zhrnúť do nasledovných rovín: 1. súd prvej inštancie v rámci kritéria účelného užívania vecí nevysvetlil, prečo bývanie žalovaného v predmetných nehnuteľnostiach považuje za prednejšie pred bývaním žalobcov, ktorý chcú svoj vlastný dom odpredať svojmu synovi, keď navyše sa žalovaný voči ním správa násilne a z užívania spoločnej veci ich vylúčil násilím; 2. súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s konštantnou judikatúrou ak tvrdil, že by žalovaný za sumu jemu vyplateného podielu vo výške 21 033,34 eur si nevedel zabezpečiť nové bývanie, lebo pri tejto úvahe musel vychádzať z toho, že žalovaný nemá žiadne iné finančné prostriedky, a teda potom ako by mohol vyplatiť žalobcu v 1. rade; 3. súd prvej inštancie nedostatočne zdôvodnil prečo má mať kritérium účelného využitia vecí prednosť pred kritériom veľkosti spoluvlastníckych podielov; 4. súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí vôbec neaplikoval ďalšie kritérium, a to násilné sa správanie žalovaného, len konštatoval, že spoluvlastníci majú vzájomné spory; 5. súd prvej inštancie nesprávne vylúčil časť uplatneného nároku o zriadenie vecného bremena na samostatné konanie; 6. súd prvej inštancie opomenul rozhodnúť samostatným výrokom o investíciách do spoločnej veci, pričom tie si žalobca uplatnil v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 17C/130/2016, čo potom predstavuje prekážku litispendencie. Navrhli napadnutý rozsudok zmeniť a rozhodnúť v zmysle nimi navrhovaného petitu a návrh žalovaného na zriadenie vecného bremena zamietnuť. Uplatnili si trovy prvoinštančného ako aj odvolacieho konania.

8. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu mal za to, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil jednak otázku veľkosti podielov, jednak účelného využitia veci a jednak násilného správania sa spoluvlastníka. Za správne pokladal i to, že mu súd prvej inštancie priznal časť investícií do nehnuteľnosti. Navrhol napadnutý rozsudkom potvrdiť a uplatniť si trovy odvolacieho konania.

9. Na uvedené podanie žalovaného reagovali kontraargumentačne žalobcovia poukazujúc na lekársku správu o zdravotnom stave žalobkyne v 2. rade, z ktorej majú vyplývať skutočnosti, že žalovaný svojím násilným správaním jej zapríčiňuje psychickú ujmu.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné, okrem výroku IV. zrušiť.

11. Výrokom IV. súd prvej inštancie vylúčil nárok žalovaného o zriadenie vecného bremena na samostatné konanie postupujúc podľa § 166 ods. 2 CSP. Proti tomuto výroku, aj keď to súd prvej inštancie v poučení neuviedol, odvolanie nie je prípustné (§ 357 CSP a contrario), lebo má povahu procesného rozhodnutia, a preto odvolací súd postupom podľa § 386 písm. c/ CSP odvolanie žalobcov proti vyššie uvedenému výroku napadnutého rozsudku odmietol. K uvedenému odvolací súd uvádza, že v zmysle § 142 ods. 3 Obč. zákonníka možno zriadiť vecné bremeno v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva iba v prípade rozdelenia veci vtedy, ak má toto právo slúžiť k inej samostatnej nehnuteľnosti, ku ktorej prístup zabezpečovalo právo vyplývajúce zo spoluvlastníckeho vzťahu. Je preto neúčelné, aby bolo rozhodovanie o prípadnom zriadení vecného bremena vylúčené na samostatné konanie.

12. Podľa § 142 ods. 1 Obč. zákonníka, ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výťažok rozdelí podľa podielov.

13. Platí zásada, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený, aby zotrval v podielovom spoluvlastníctve, preto každý zo spoluvlastníkov sa môže súdnou cestou domáhať zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Citované ustanovenie § 142 ods. 1 Obč. zákonníka však neustanovuje iba výpočet spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale aj záväzné poradie, v ktorom treba skúmať možnosti jednotlivých spôsobov vyporiadania: a/ reálne rozdelenie veci podľa výšky podielov, b/ prikázanie veci za primeranú náhradu, c/ predaj veci a rozdelenie výťažku podľa podielov.

14. Už tu súd prvej inštancie pochybil, lebo nedodrжал zákonom stanovené záväzné poradie spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, keď bez náležitého a spoľahlivého zistenia, či nie je vec možné reálne rozdeliť, hneď pristúpil k druhému zo spôsobov, a to k prikázaniu veci za primeranú náhradu. Je potrebné zopakovať, že tu súd rozhoduje autoritatívne rozsudkom, a preto musí dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva, lebo sú pre neho záväzné. Súd preto nie je viazaný návrhmi strán sporu.

15. Predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v zmysle § 142 Obč. zákonníka je len vec celá, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve všetkých spoluvlastníkov. Ak súd prikazuje vec za primeranú náhradu jednému, alebo viacerým spoluvlastníkom, vo výroku rozsudku vyjadří, že sa celá vec prikazuje buď jednému spoluvlastníkovi do výlučného vlastníctva, alebo viacerým spoluvlastníkom do podielového spoluvlastníctva a v akom pomere, a nie teda tak, ako to mylne urobil súd prvej inštancie, že podiel žalobcu v 1. rade na veci prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného.

16. Vyporiadanie podielového spoluvlastníctva možno vykonať ako vyporiadanie v širšom zmysle slova, a to na základe návrhu strany, prípadne vzájomného návrhu. Základom pre to, aby určitý nárok mohol byť vyporiadaný v rámci širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva je, že ide o majetkové právo

(nárok), ktoré vzniklo medzi stranami v súvislosti s existenciou ich podielového spoluvlastníctva k veci, a ak zrušením podielového spoluvlastníctva niektorý so spoluvlastníkov je na takto vzniknutom práve dotknutý. O návrhu, ktorým sa z dôvodu širšieho vyporiadania požaduje zaplatenie určitej sumy, však treba rozhodnúť samostatným výrokom, a nie teda tak, ako to mylne urobil súd prvej inštancie v rámci náhrady za spoluvlastnícky podiel. V tomto smere potom v napadnutom rozsudku absentuje výrok súdu prvej inštancie vo veci vyporiadania v širšom zmysle, v dôsledku čoho odvolací súd nemá čo preskúmavať a o čom rozhodnúť.

17. Preto odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil napadnutý rozsudok okrem výroku č. IV a postupom podľa § 391 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

18. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znova vo veci konať, vyporiadať sa s v tomto rozhodnutí vytýkanými nedostatkami, ako aj ostatnými odvolacími námietkami, následne vo veci znova rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť. Nemožno tu opomenúť ani fakt, že ku predmetu toho sporu existuje dlhodobá jednotná a konštantná judikatúra a odborné publikácie, ktoré by súd prvej inštancie mal vziať pri svojom rozhodovaní na zreteľ (napr. publikácia Judikatúra vo veciach podielového spoluvlastníctva, Edmund Horváth, IURA EDITION, r. 2008).

19. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).